

Perttu Saralampi
Elintarviketurvallisuusvirasto Evira

15.7.2017

Tilaisuus: 2nd CEN (Communications Expert Network) meeting

Paikka: EFSA, Parma, Italia

Aika: 6.-7.6.2017

Osallistuja: Perttu Saralampi/PÄVI

EFSan AFCWG-ryhmästä (*Advisory Forum Communications Working Group*) CENiksi (Communications Expert Network) nimensä alkuvuonna muuttanut viestinnän asiantuntijaryhmä piti vuoden toisen kokouksensa Parmassa EFSan päämajassa kesäkuun alkupäivinä.

Generalistien rooli korostuu

Kaksipäiväinen kokous käynnistyi EFSan pääjohtajan **Bernhard Urlin** tervehdyksellä. Url korosti tukeansa CENille sen tavoitteiden saavuttamisessa. CENin avaintavoitteina tälle vuodelle ovat: i) parantaa yhtenäisyyttä ja valmiutta, ii) jakaa parhaita käytäntöjä ja vahvistaa riskiviestinnän valmiuksia sekä iii) integroida yhteiskuntatieteitä riskiviestintään.

Tilanteessa, missä ympäröivä maailma, tiede ja elintarviketurvallisuutta kohtaavat haasteet muuttuvat yhä monimutkaisemmiksi, viestinnän asiantuntijat ja generalistit ovat Urlin mukaan avainroolissa suuren yleisön tavoittamisessa sekä tieteilijöiden ja kuluttajien välisen kohtaamattomuuden ja kielimuurin ylittämässä. Sosiaalitieteiden annin soveltamisen riskiviestinnässä Url näkee hyödylliseksi EFSan toiminnan vahvistamisessa ja tavoitteiden saavuttamisessa. Viestijöiden välittäjäroolia korostaessaan Url siteerasi **Johann Wolfgang von Goethen** lausahdusta: *“Knowing is not enough; we must apply. Willing is not enough; we must do.”*

WHO:n kokemuksia riskiviestinnästä

Ensimmäisen kokouspäivän vieraileva puhuja tohtori **Gaya Gamwehage**, joka johtaa hiljattain perustettua WHO:n sosiaalitieteiden interventioyksikköä, piti mielenkiintoisen esitelmän riskiviestinnän haasteista viimeaikojen tautiepidemioissa. Ihmisten käyttäytymiseen vaikuttaminen, luottamuksen rakentaminen ja erilaisten yleisöjen tavoittaminen ovat terveysviestijöiden kohtaamia haasteita, jotka ovat toistuneet kaikissa epidemioissa. Etenkin muutaman vuoden takainen ebolaepidemia muutti Gamwehagen ihmisten käsityksiä siitä, kuinka epidemioista tulisi viestiä ja kuinka yleisöjä tulisi tavoittaa.

Gamwehage listasi riskiviestinnän ohjaaviksi periaatteiksi: 1) luo ja ylläpidä luottamusta, 2) kuuntele ja kommunikoi jopa epävarmuuden keskellä, 3) koordinoi, 4) ole läpinäkyvä ja nopea sekä ensi- että muussa viestinnässäsi, 5) ole ensimmäinen, nopea ja toistuva viestinnässäsi, 6) osallistu ja osallista asianomaisia, 7) käytä integroituja lähestymistapoja ja 8) vahvista ja tue kansallista kapasiteettia ja omistajuutta. Gamwehage muistutti myös, että luottamus ihmisiin ja organisaatioihin on tärkein yksittäinen tekijä riskeistä viestiessä. Riskiviestinnän tehostamiseksi tulisi Gamwehagenin mukaan 1) tietää, milloin riskeistä viestitään, 2) tietää, kenet hälyttää ja ketä informoi, 3) kääntää viestit niin, että ne ovat sidosryhmille ymmärrettäviä sekä 4) hankkia koulutusta tehokkaaseen ja empaattiseen riskeistä viestimiseen. Hiljattain lanseerattu nettipalvelu www.openwho.org tarjoaa esimerkiksi nettikursseja tehostamaan riskiviestintää ja terveysuhkiin varautumista.

Esitelmänsä jälkeen Gamwehagen veti osallistavan työpajan, jossa simuloitiin lintuinfluenssaepidemian puhkeamista kuvitteellisessa *Zambren* valtiossa. Esitettyään tilannekuvan osallistujilta kyseltiin toimista, kuinka viestintää tulisi räätälöidä ja priorisoida. Osallistajat luonnostelivat myös ydinviestit Zambren elintarviketurvallisuusviraston johtajalle, joka oli kohtaamassa median ensikertaa tilanteen puhkeamisen jälkeen. Lisäksi kolme vapaaehtoiseksi lupautunutta harjoittelivat *spokespersoneina* toimimista toimittajan revolverihaastattelussa.

EFSAn hankkeiden kuulumiset

Workshopin jälkeen EFSAn viestintäjohtaja **Barbara Gallani** kertoi Advisory Forumin viimeisimmät kuulumiset ja kuinka viestinnällä on tärkeä rooli kapasiteetin rakentamisessa, kansainvälisessä yhteistyössä sekä kansallisissa interventioissa ja yhteistyössä. **Hana Mušinić** esitteli EU RAA (*EU Risk Assessment Agenda*) -projektia ja pohti muun muassa voisiko CENin toimintaa sovittaa em. projektiin. **Julia Finger** piti yleiskatsauksen CENin päätavoitteista ja työsuunnitelmasta kuluvalle vuodelle. Tämän jälkeen Gallani veti palautekeskustelua suunnitellusta *EU Insights* -kuluttajakyselystä. Ilmeni, että osallistujat preferoivat 28 jäsenmaassa toteutettavaa MS surveytä nousevista riskeistä ja sokerista.

EFSAn viestinnästä **Victoria Villamar** esitteli toukokuussa järjestetyn EFSAn ensimmäisen sidosryhmäforumin tuloksia ja **Anthony Smith** briiffasi *Communicating Uncertainty* -nettikyselyn tuloksista. **Sharon Monti** puolestaan kertoi kuulumisia EFSAn toiminnasta ja suunnitelmista sosiaalisessa mediassa.

Jäsenvaltioiden virastojen projektit

Toinen kokouspäivä oli omistettu *Key Country Issues* -teemalla jäsenvaltioiden virastojen viestinnän projekteille. Kiinnostavimpia olivat muun muassa: espanjalaisen **Ana Canalisin** esitys viestintätoimista tietoisuuden lisäämiseksi *Ciguatera*-ruokamyrkytyksistä, **Vladimír Brychtan** esitys Tšekin maatalousministeriön ruokaturvallisuuskeskuksen viestinnästä, **Jane Ryderin** esitys Irlannin elintarviketurvallisuusviraston kampanjasta allergeenien merkitsemiseksi ravintoloissa, **Karin Gustafssonin** esitys viimeaikaisista kampylobakteeritartunnoista Ruotsissa sekä alankomaalaisen **Annette Lijdsmanin** vetämä keskustelutilaisuus kollegoiden kokemuksista lintuinfluenssaepidemian hoidosta.

Iltapäivä päättyi EFSAn **Arthur Healyn** vetämään työpajaan, jossa viestinnän ammattilaiset antoivat vinkkejään Healylle ja tämän tutkijakollegoille, kuinka he voisivat terävöittää viestejään omaa tutkimustaan koskevissa tiedotteissa ja nettisivujen esittelyissä.

Jatkoaskelmerkit

Kolmas ja vuoden viimeinen CEN meeting järjestetään seuraavassa EU:n puheenjohtajamaassa, Virossa. Kokous pidetään Tallinnassa 26.–27. syyskuuta 2017.